

Lata 60 - te XX wieku. Europa. Polska. Radom. Osiedle XV - lecia. Nowoczesne, jak na owe czasy, rozwiązania architektoniczne budzą zainteresowanie nie tylko radomian, gdyż w trakcie wizyt zagranicznych gości w naszym mieście, także oni podziwiają nowe kompozycje budynków mieszkaniowych, przemysłowych oraz usługowych, ulic, placów, skwerków pełnych zieleni. W centrum Osiedla powstaje przestrzenny obiekt, w którym przede wszystkim zauważane są duże okna. **"Szkłana szkoła" - bo tak nazywano naszą placówkę - otwiera swoje podwoje 9 września 1963 roku.** Obiekt budzi zachwyt, gdyż jest wyposażony w dużą salę gimnastyczną, rozległe, jasne sale lekcyjne, świetlicę, gabinet lekarski i dentystyczny, stołówkę oraz piękne hole, które niebawem zostaną wypełnione uczniami od 7 do 14 roku życia. Wokół szkoły znajdują się wolne przestrzenie, zagospodarowane trawnikami i klombami z kwiatami. I tak zaczyna się 50 - letnia działalność "34", szkoły podstawowej, usytuowanej przy ulicy Miłej 18, której dobre imię było i jest znane oraz cenione przez mieszkańców miasta.

Pierwszy etap pracy szkoły - czyli lata 1963-1973 - należał do dosyć trudnego okresu, ponieważ uczyło się w niej bardzo wielu uczniów (**w roku 1964/65 uczęszczało tu aż 1976 dziewcząt i chłopców**), a mimo ewidentnego przepełnienia oddziałów trzeba było realizować niełatwy program nauczania. Pracownicy placówki, wraz z jej pierwszym kierownikiem panem Władysławem Kostrzewą, starali się budować w uczniach potrzebę zdobywania wiedzy i umiejętności, stosując różnego rodzaju środki mobilizujące. Jednym z takich "motorów" był sport - **bardzo wielu podopiecznych "34" uzyskiwało wysokie lokaty szczególnie w zawodach lekkoatletycznych**, którą to dyscyplinę sportową krzewił wśród młodzieży nauczyciel wychowania fizycznego pan Zygmunt Malinowski. Działały wówczas organizacje szkolne i koła zainteresowań, rozbudzające u uczniów aktywność społeczną oraz tworzące potrzebę zdobywania wiedzy pozalekcyjnej. Ponieważ kierownik SP nr 34 należał do pedagogów propagujących turystykę, **w roku 1965 powstało w szkole schronisko młodzieżowe**, istniejące przeszło 30 lat. Schronisko szkolne działało pod patronatem Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych. Jednorazowo mogło pomieścić 62 osoby. Dysponowało 5 salami, holem, wykorzystywanym jako świetlica i pomieszczeniami sanitarnymi.

27 listopada 1963 roku Szkoła otrzymała akt erekcyjny i zostało jej nadane imię Lucjana Szenwalda - poety i rewolucjonisty, a w 1966 roku w ramach obchodów 1000 - lecia Państwa Polskiego w placówce miała miejsce uroczystość wręczenia sztandaru.

W pierwszej dekadzie istnienia szkoły zmniejszyła się ilość uczęszczających do niej uczniów, ponieważ została oddana do użytku sąsiadująca Szkoła Podstawowa nr 37, a w kolejnych latach wybudowano również Szkołę Podstawową nr 5. **Należy także przypomnieć, iż do 1966 roku absolwenci kończyli szkoły podstawowe siódmą klasą, dopiero w roku szkolnym 1966/1967 pojawili się pierwsi ósmoklasiści.** Przełom lat 60-tych i 70-tych wiązał się z wytężoną pracą zarówno nauczycieli, jak i uczniów, a jakość tej działalności była wielokrotnie kontrolowana przez wizytatorów, którzy zawsze wystawiali SP nr 34 wysokie noty. Jednocześnie najlepszym świadectwem efektywności nauczania stały się wyniki uzyskiwane na egzaminach do szkół ponadpodstawowych. Życie szkoły w tym czasie związane było ściśle z obchodzonymi na forum miasta uroczystościami m.in. Świętem Pracy, Dniami Oświaty Książki i Prasy, Wyścigiem Pokoju, ale także w sposób specjalny świętowano Dzień Nauczyciela czy Święto Kobiet oraz święto patrona Lucjana Szenwalda.

Kolejna dekada istnienia szkoły (lata 1973 - 1983) związana była ze zmianą na stanowiskach kierowniczych, gdyż po krótkim okresie działalności kierowniczej pana Józefa Janickiego, w roku 1972 dyrektorem została pani Halina Nurek. W tym także roku została uchwalona Karta Praw i Obowiązków Nauczyciela, będąca przygotowaniem warunków do realizacji założenia, iż należy usprawnić system dydaktyczny, w którym istotną kwestią jest zindywidualizowanie pracy nauczyciela z poszczególnymi uczniami. **W owym czasie Ministerstwo Oświaty i Wychowania wydało decyzję, na mocy której w klasach I-IV nie wolno było nie promować uczniów.** Nauczyciele mieli wziąć pod uwagę prawidłowy stosunek dzieci do obowiązków szkolnych oraz frekwencję. Ta radykalna zmiana w sposobie postrzegania podopiecznych wpłynęła w znaczący sposób na zaangażowanie najmłodszych w proces edukacyjny. Decyzję pozostawienia ucznia w tej samej klasie na drugi rok mógł podjąć lekarz lub psycholog oraz

w szczególnych przypadkach Rada Pedagogiczna. W związku z opisanymi zmianami w roku szkolnym 1972/1973 w naszej placówce znacznie zmniejszyła się liczba uczniów niepromowanych.

21 listopada 1972 roku w życiu "34" miało miejsce bardzo ważne wydarzenie - odbyło się odsłonięcie miejsca pamięci patrona szkoły Lucjana Szenwalda - poety i żołnierza. Popiersie patrona zostało umieszczone na ścianie, na górnym, reprezentacyjnym holu szkoły. Przez dziesiątki lat było ono tłem dla ważnych uroczystości szkolnych, a wielu uczniów naszej placówki ma zdjęcia klasowe, na których za młodzieżą widnieje postać Lucjana Szenwalda.

W latach 70 - tych wprowadzono w szkole pewne **stałe elementy lekcyjne, do których należało oddanie hołdu godłu państwowemu, złożenie nauczycielowi przez przedstawiciela uczniów meldunku o stanie klasy i odśpiewanie hymnu harcerskiego lub pieśni szkoły.** Każdy poniedziałek rozpoczynał się od apelu, w którym uczestniczyli wszyscy obecni uczniowie szkoły, nauczyciele i dyrekcja. Ten sposób komunikacji służył przede wszystkim przekazywaniu młodzieży aktualnych wiadomości z życia placówki oraz omawianiu bieżących spraw dydaktyczno - wychowawczych. Niekiedy pani dyrektor wskazywała na zachowania uczniów, które były godne naśladowania, ale bywały też sytuacje, ukazujące negatywne obrazy życia uczniowskiego. Częściej jednak pojawiały się słowa aprobaty dla inicjatyw i poczynań podopiecznych z naszej placówki.

Choć początek lat 70-tych obfitował w zapełnione półki sklepów odzieżowych, nie można było w tej dziedzinie rozwinąć wyobraźni, gdyż **w szkole obowiązywały fartuszki z białymi kołnierzykami i juniorki (obuwie o filcowym spodzie),** ale nie stanowiło to żadnego problemu dla uczniów - a szczególnie uczennic - bowiem jednakowy strój szkolny był dla wszystkich oczywisty i bezdyskusyjny. Do fartuszka przyszywano tarczę szkolną, podobnie jak do zimowego płaszcza czy kurtki.

W szkole działały organizacje: Związek Harcerstwa Polskiego, Szkolny Klub Krajoznawczo – Turystyczny, Samorząd Szkolny, Spółdzielnia Uczniowska, Polski Czerwony Krzyż, Towarzystwo Przyjaźni Polsko – Radzieckiej, Szkolna Kasa Oszczędności, Liga Ochrony Przyrody, Liga Ochrony Kraju, Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej, Szkolny Klub Sportowy. Istniały także koła zainteresowań: polonistyczne, matematyczne, chemiczne, fizyczne, biologiczne, geograficzne, historyczne, techniczne, plastyczne, recytatorskie, artystyczne, zajęć technicznych oraz zespół muzyczny, który odniósł wiele sukcesów na forum miejskim i wojewódzkim.

Wspaniałe było w tych czasach zaangażowanie uczniów w pracę nie tylko w organizacjach i kołach zainteresowań, ale także w rozwój tężyzny fizycznej. Przypomnijmy, że ówczesne, "przedkomputerowe" pokolenie, dużą ilość czasu spędzało nie przed telewizorem, lecz na boiskach szkolnych i w salach gimnastycznych. Lata 70-te przyniosły zmianę w dyscyplinie królującej w Szkole Podstawowej nr 34 - należały one i należą również teraz do piłki siatkowej. **W latach 70-tych i 80-tych dziewczęta z naszej szkoły aż 11-krotnie zdobyły tytuł mistrzyń województwa.** Były to sukcesy niezwyklej miary, a ich autorką stała się nauczycielka wychowania fizycznego Ewa Krzesińska. Lata 1973-1980 należą w historii placówki do bardzo bogatych w osiągnięcia sportowe. Do nich należały m.in. w zawodach na terenie miasta Radomia: I miejsce w siatkówce chłopców, II miejsce w czwórboju, II miejsce w gimnastyce dziewcząt, III miejsce w sztafetowych biegach przełajowych; w Miejskich Igrzyskach Szkolnych: I miejsce w siatkówce dziewcząt, II miejsce w siatkówce chłopców, 7 medali w zawodach lekkoatletycznych i 2 medale w pływaniu. W owym czasie odbywała się także Wojewódzka Olimpiada Sportowa Młodzieży Szkolnej, w trakcie której nasza młodzież sięgnęła po najwyższe trofea - złoty medal dla dziewcząt za zdobycie I miejsca w piłce siatkowej oraz złoty medal dla chłopców za zdobycie I miejsca w piłce nożnej. Wojewódzkie Igrzyska Młodzieży Szkolnej zakończyły się złotym medalem w piłce siatkowej dla chłopców (opiekun A. Tusznio) i srebrnym medalem dziewcząt, również w piłce siatkowej.

Także w obszarze dydaktycznym szkoła mogła się pochwalić dobrym przygotowaniem uczniów, a także kreatywnymi działaniami. Taka pozytywna opinia przyczyniła się do kształcenia nie tylko

dzieci i młodzieży, ale także przyszłych nauczycieli. **W roku szkolnym 1976/77 nasza placówka zyskała miano "szkoły ćwiczeń"**. Pierwszymi nauczycielkami prowadzącymi zajęcia dla nauczycieli Radomia i województwa oraz lekcje dla słuchaczek Studium Wychowania Przedszkolnego były panie: Danuta Gajownik, Krystyna Jurkowska i Irena Wachnicka. Od tego czasu przez długie lata do drzwi "34" pukali studenci, którym nigdy nie odmawiano wsparcia edukacyjnego, dzielono się wskazówkami i opiniami, wskazywano właściwą drogę pracy z uczniami, a także współpracy z rodzicami.

Rok szkolny 1981/1982 przyniósł wiele nowości w kwestii dydaktycznej i organizacyjnej szkoły. Nastąpiły ogromne zmiany w programach nauczania. Ale zarówno nauczyciele, jak i uczniowie najbardziej odczuli nową formułę organizacyjną pracy szkoły - **skrócono zajęcia lekcyjne do 5 dni nauki**. Jednakże soboty zagospodarowano dla potrzeb pracy pozalekcyjnej. Zaczęło funkcjonować Ognisko Pracy Pozalekcyjnej, które działało na terenie Osiedla XV-lecia, a zajęcia były prowadzone przez nauczycieli z SP nr 34. To także przyczyniło się do wzrostu aktywności naszych podopiecznych oraz zdobywaniu przez nich wysokich lokat w konkursach przedmiotowych: matematycznych, języka polskiego, języka rosyjskiego, chemicznych, fizycznych.

W pracy dydaktyczno - wychowawczo - opiekuńczej istotny stał się kontakt z instytucjami środowiskowymi, dlatego podejmowano wspólne zadania z Komitetem Rodzicielskim, Radomską Spółdzielnią Mieszkaniową, Poradnią Wychowawczo - Zawodową, Komisariatem Milicji Obywatelskiej, Milicyjną Izbą Dziecka, Obywatelskim Komitetem Ocalenia Narodowego - Radom Północ oraz Ogniskiem Pracy Pozaszkolnej działającym na Osiedlu XV-lecia.

Kolejna dekada - lata 1983-1993 to okres przemian politycznych i społecznych następujących w Polsce. Nasza placówka funkcjonowała wówczas w sposób nieodbiegający efektywnością od poprzednich dziesięcioleci. Biorąc pod uwagę nowe uwarunkowania, działalność dydaktyczna szkoły w owym okresie opierała się na opracowaniu jak najlepszych rozwiązań, mających na celu osiągnięcie wysokich wyników nauczania. Jednym z nich było prowadzenie lekcji koleżeńskich, aby dokonywać wymiany doświadczeń, tworzyć wspólne rozwiązania problemów edukacyjnych i wnioskować, jakie działania wspomogą proces dydaktyczny. Kolejną formą stało się przeprowadzanie międzyoddziałowych sprawdzianów wiedzy uczniów w zakresie poszczególnych przedmiotów oraz przygotowywanie literatury metodycznej i popularnonaukowej (sporządzanie i organizowanie wykazów i wystawek nowości, lekcje biblioteczne). Duży nacisk położono wówczas na pracę z uczniami zdolnymi. Poszerzanie ich wiedzy i wykorzystanie zdolności czy potencjału drzemiącego w młodych ludziach stało się nadrzędnym celem szkoły. Rezultatem okazał się ogromny udział podopiecznych w konkursach przedmiotowych i artystycznych. **Jednym z bardziej znaczących był Ogólnopolski Konkurs Krasomówcy Młodzieży Szkół Podstawowych w Legnicy, odbywający się w roku 1985. Reprezentantką województwa radomskiego w tym konkursie była uczennica SP Nr 34 w Radomiu Justyna Sochaj z klasy VIII B, która zajęła 10 miejsce w kraju.** Inną formą pracy dydaktycznej nauczycieli była opieka nad uczniami słabymi, polegająca na kierowaniu uczniów z trudnościami do Poradni Wychowawczo - Zawodowej w celu otrzymania wskazówek w postępowaniu z nimi. Powoływano zespoły wyrównawcze dla dzieci potrzebujących pomocy w wyrównywaniu braków. Nauczyciele organizowali samopomoc koleżeńską poprzez sporządzanie wykazów uczniów słabych i przydzielanie ich pod opiekę uczniom zdolnym.

W roku szkolnym 1988/1989 zostały ustalone kryteria pracy wychowawcy klasowego. Wówczas również zaczął obowiązywać nowy "Kodeks ucznia", a zawarte w nim zapisy poznali wszyscy uczniowie naszej placówki. Postawy prospołeczne były od zawsze wiodącym działaniem szkoły, stąd nacisk na stworzenie lub nowelizację dokumentów, których treść wprowadzała nowe zagadnienia związane z kształtowaniem systemu wartości i celów życiowych młodzieży. Jednym z celów placówki było **wychowanie w duchu patriotyzmu i szacunku do historii**. Wyrazem tego zadania stały się liczne działania patriotyczne, do których należały m.in. Tydzień Spotkań z Kombatantami II Wojny Światowej, redagowanie gazetki ściennej "Tu wszędzie jest moja Ojczyzna", wyjścia do kina na filmy takie, jak "Placówka" czy "Jeśli serce masz gorące",

apele z okazji Dnia Wojska Polskiego oraz rocznicy wyzwolenia Radomia i Warszawy, uczestnictwo przedstawicieli Samorządu Szkolnego w miejskich uroczystościach rocznicowych.

Okres drugiej połowy lat 80-tych i początek 90-tych sprzyjał niezwykle aktywnej samorządności młodzieży. W owym okresie nastąpił rozkwit samodzielności uczniów we współdecydowaniu o działalności naszej szkoły. Oczywiście odbywało się to przy wspierającej pomocy i nadzorze opiekunów Samorządu Szkolnego. Funkcję tę sprawowały: w latach 1988-1991 pani Grażyna Zegan, w latach 1991-1992 pani Danuta Kuźmiuk, a w latach 1992-2004 pani Agnieszka Gasek.

W roku szkolnym 1988/1989 miejsce naczelnego dyrektora, po odejściu pani Haliny Nurek na emeryturę, zajęła pani Łucja Michalska, dotychczasowy wicedyrektor.

W roku szkolnym 1990/1991 nastąpiły zmiany, które dotyczyły wielu obszarów działalności szkoły. Przede wszystkim decyzją Rady Ministrów wszystkie szkoły podstawowe przeszły pod opiekę Samorządu Miejskiego. Sprawy kadrowe, socjalne i finansowe miały być od tego czasu zatwierdzane przez Prezydenta Miasta Radomia. Zmniejszono drastycznie ilości godzin z poszczególnych przedmiotów, pojawiła się sześciostopniowa skala ocen z przedmiotów, a także przekształcono nazwy ocen zachowania uczniów. Mimo nieodwracalnych zmian w kwestii ilości zajęć pozalekcyjnych bardzo prężnie działały w "34" organizacje szkolne oraz koła zainteresowań. Nauczyciele poświęcali swój czas wolny i inicjowali różnego rodzaju formy aktywności uczniów, gdyż nie można było pozostawić dzieci młodzieży bez dodatkowych zajęć. Rozległe i wielopłaszczyznowe formy działalności placówki stwarzały wspaniały grunt dla rozwoju intelektualnego młodzieży, zdobyciu zarówno podstawowej wiedzy i umiejętności, jak i uzyskaniu wysokich lokat w konkursach miejskich, powiatowych i wojewódzkich. W okresie 1983-1993 wielu uczniów "34" stanęło na podium olimpiad i turniejów przedmiotowych.

Siatkówka w naszej szkole przeżywała wówczas okres wielkiej prosperity, wystarczy przypomnieć zajęcie I miejsca w Lidze w Mistrzostwach Radomia (chłopcy) oraz II miejsca w Mistrzostwach Radomia (dziewczęta) w roku szkolnym 1989/1990, w tym samym roku - zajęcie III miejsca w Mistrzostwach Makroregionów (chłopcy); zajęcie I miejsca w Mistrzostwach Radomia (chłopcy) w roku szkolnym 1990/1991; zajęcie I miejsca w Mistrzostwach Województwa Radomskiego (chłopcy) oraz zajęcie III miejsca w Mistrzostwach Makroregionalnych (chłopcy) w roku szkolnym 1991/1992. **W roku 1993 siatkarze zajęli III miejsce w XVIII Ogólnopolskich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej - Elbląg 93. Jest to jeden z największych sukcesów sportowych młodzieży w dziejach naszej szkoły.**

W roku 1992 nominację na dyrektora szkoły otrzymała pani Grażyna Zegan, dotychczasowa wicedyrektor, wyłoniona w Konkursie na Dyrektora Szkoły, która sprawowała tę funkcję do roku 2007.

Wśród pięciu dziesięcioleci pracy szkoły znalazło się również takie, które można określić mianem interesujące - 1993-2003. Decydujący wpływ na takie nazewnictwo miały ówczesne inicjatywy placówki, wyróżniające ją wśród innych nowatorskimi formami działalności dydaktycznej, opiekuńczej i wychowawczej.

Aktywną pracę w Stowarzyszeniu Szkół Twórczych "34" rozpoczęła w roku 1993 i od tego czasu datuje się tworzenie programów innowacyjnych, które miały na celu kształcić umysły i kształtować postawy na miarę wymagań współczesnego świata. Programy innowacyjne były pisane w głównej mierze przez nauczycielki nauczania zintegrowanego w klasach I-III, ale także dotyczyły nauki języka angielskiego i języka polskiego w klasach IV-VI. Taki rodzaj działalności przyczynił się do zmiany organizacji naboru do klas pierwszych. **Rodzice mieli możliwość zapisania swoich pociech zgodnie ze zdolnościami i zainteresowaniami dzieci,** co pozwalało na wczesne wyławianie i rozwijanie indywidualnych zainteresowań i zdolności wychowanków.

Ciekawą formą innowacyjną było poziomowe nauczanie matematyki, które polegało na wprowadzeniu trzech poziomów: pierwszego – dla uczniów uzdolnionych matematycznie, drugiego – dla uczniów, którzy bez trudności rozwiązują zadania z poziomu podstawowego i niekiedy rozszerzonego, trzeciego - dla uczniów, którym uczenie się matematyki sprawia trudności. Obecnie poziomowe nauczania matematyki odbywa się w klasach piątych i szóstych, uczniowie mają szansę zmiany poziomu, jeśli wykażą się wiedzą i umiejętnościami.

W roku szkolnym 1996/1997 w PSP nr 34 odbyło się Forum Wymiany Doświadczeń Towarzystwa Szkół Twórczych pod hasłem "**Wychowanie ku wartościom**", w którym wzięli udział dyrektorzy szkół twórczych, dyrektorzy radomskich placówek, pedagodzy i wychowawcy. Zaprezentowano lekcje z religii, historii, języka polskiego oraz lekcję wychowawczą.

Aby rozwijać swoje matematyczne uzdolnienia, wychowankowie naszej szkoły brali udział w zajęciach organizowanych w ramach działań **Klubu Młodego Matematyka "Pitagoras"**. Młodszy uczniowie byli pod opieką starszych, zaś najstarsi współpracowali z uczniami z VI LO im. Jana Kochanowskiego. Efektem takiej działalności były wysokie lokaty w Olimpiadzie Matematycznej - dwoje laureatów w 1998 roku oraz dwoje finalistów, a także bardzo liczny udział naszych podopiecznych w konkursach matematycznych "Alfik" i "Kangur" oraz zdobywane w tych turniejach nagrody.

W połowie lat dziewięćdziesiątych zaczął w szkole funkcjonować Klub Promocji Talentów. Najlepsi uczniowie z LO im. Jana Kochanowskiego przychodzili raz w tygodniu na zajęcia i prowadzili je przy współpracy nauczycieli PSP nr 34. W ramach tej działalności nasi uczniowie mieli okazję podejmować naukę w liceum w klasach zerowych.

W roku 1998 pojawiły się założenia reformy oświaty. Dotyczyły one zmian w procesie dydaktycznym oraz sferze organizacyjnej, opiekuńczej i wychowawczej placówki. W przypadku naszej szkoły nie należały one do szczególnie radykalnych, gdyż już od dłuższego czasu nowatorskie formy pracy i podejścia do ucznia były stosowane przez nauczycieli. **Od 1 września 1999 roku Publiczna Szkoła Podstawowa nr 34 zmieniła się w szkołę podstawową, ale sześcioklasową,** a w wyniku tego przedsięwzięcia do naszej placówki doszły oddziały wraz z wychowawczyniami z dotychczasowych PSP nr 5 oraz PSP nr 13 i 16.

W 2000 roku rozpoczęły się także przekształcenia w zakresie awansu zawodowego nauczycieli, co wyzwoliło w pracownikach pedagogicznych ogromną falę aktywności, która przełożyła się na wzrost poziomu pracy całej placówki. W marcu 1997 roku odbyła się w PSP nr 34 wizytacja dokonywana przez pana Bogusława Tundziowskiego, zaś wynikiem jej była bardzo pozytywna ocena pracy szkoły, a co za tym idzie - pracy dyrektora placówki.

W połowie lat 90-tych pojawiła się w naszej szkole inicjatywa, która polegała na stworzeniu **Szkolnego Klubu Opieki Pozalekcyjnej.** Nauczyciele sprawowali w nim opiekę nad dziećmi w godzinach popołudniowych, odrabiali wspólnie pracę domową, przygotowywali uczniów do zajęć lekcyjnych, częstowali kanapkami i herbatą - czyli pomagali pożytecznie spędzić czas.

Atrakcyjne formy zajęć proponowała organizacja, która w owym okresie, przeżywała powrót do właściwej sobie formy działalności - **ZHP. Harcerze z "Bomby"** - tak nazywała się drużyna - organizowali i uczestniczyli w rajdach i biwakach, brali udział w akcjach przy cmentarzach i Miejscach Pamięci Narodowej, zbierali fundusze podczas finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Czwarta dekada istnienia placówki zaowocowała wysokimi lokatami naszych wychowanków w dziedzinie sztuki teatralnej oraz w sporcie (piłka siatkowa, łyżwiectwo, pływanie, lekkoatletyka, akrobatyka). Członkowie koła teatralnego, pozostający pod opieką pani Agnieszki Daszewskiej, wielokrotnie pokazywali przedstawienia, które zyskały uznanie zarówno u kilkunastoletniej widowni, jak i u znawców sztuki dramowej na szczeblu powiatowym i wojewódzkim.

W roku 2002 placówka przystąpiła do akcji stworzonej przez Gazetę Wyborczą "**Szkoła z klasą**" pod patronatem prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. Wybrane zadania dotyczyły wszystkich obszarów działalności szkoły, a wynikiem pracy nad nimi było otrzymanie zaszczytnego tytułu "Szkoły z klasą".

Na przełomie wieku miało miejsce również wizualne przeobrażenie naszej starej szkoły. Generalny remont doprowadził do radykalnych zmian we wszystkich częściach szkoły, a w **2001 roku uroczyście otwarto nową salę gimnastyczną,** wybudowaną obok już istniejącej. W ten sposób baza sportowa zyskała znacznie na swojej atrakcyjności.

I nadeszło ostatnie dziesięciolecie istnienia Publicznej Szkoły Podstawowej nr 34 w Radomiu - 2003-2013. Tak, jak w poprzednich dekadach, również i w tym okresie, nie obyło się bez zmian zarówno w obszarze dydaktycznym, jak i wychowawczym oraz organizacyjnym szkoły. 1 maja 2004 roku Polska stała się członkiem Unii Europejskiej, co wpłynęło w znaczący sposób na wiele sfer życia Polaków, w tym także oświatową. **W roku 2007 nastąpiła zmiana na stanowisku dyrektora szkoły, gdyż pani Grażyna Zegan odeszła na emeryturę, zaś jej miejsce w wyniku konkursu zajęła pani Danuta Kuźmiuk, dotychczasowa wicedyrektor.**

Od roku 2002 uczniowie klas szóstych zaczęli przystępować do sprawdzianu kompetencji, będącego pierwszym obowiązkowym sprawdzianem zewnętrznym. **Dotychczas osiągnęliśmy w tej dziedzinie wyniki wysokie lub bardzo wysokie,** co świadczy o wysokiej jakości pracy placówki, odpowiednim doborze form pracy oraz właściwych działaniach wspierających proces przygotowania do sprawdzianu. Jedną z takich form są zajęcia obowiązkowe, dodatkowe z języka polskiego i matematyki, przeznaczone dla uczniów klas szóstych, które są realizowane w naszej placówce już od wielu lat. Wielorakość i różnorodność działań prowadzonych w naszej szkole ma ogromne znaczenie dla osiąganych wyników także w kuratoryjnych konkursach przedmiotowych oraz konkursach międzyszkolnych. Od początku istnienia konkursów pod patronatem Mazowieckiego Kuratora Oświaty **w każdym roku są wśród laureatów i finalistów nasi wychowankowie.** Mając na względzie ogromne osiągnięcia naszych uczniów w różnych dziedzinach, w 2009 roku Rada Pedagogiczna wyraziła pozytywną opinię dotyczącą ustanowienia nagrody specjalnej dla szczególnie zasłużonych absolwentów. Od tego czasu uczniowie, którzy zdobyli wysoką lokatę w konkursach kuratoryjnych, zawodach sportowych na szczeblu wojewódzkim lub aktywnie działali w organizacjach szkolnych, a także wyróżniali się właściwą postawą względem koleżanek czy kolegów, **otrzymują statuetkę z brązu - Victora - z napisem "Najlepszy wśród równych".**

Społeczność szkolna PSP nr 34 nie tylko bierze aktywny udział w różnych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności, ale także organizuje turnieje i konkursy mające zasięg miejski czy powiatowy. Należą do nich: Konkurs Ortograficzny "Wiosenne łamigłówki ortograficzne" dla klas II, Międzyszkolny Konkurs "Pięknego Czytania" dla klas III, Międzynarodowy Konkurs "Matematyka bez Granic - Junior" dla klas V-VI, Międzyszkolny Konkurs Języka Angielskiego dla uczniów klas IV-VI, Międzyszkolny Konkurs Wiedzy o Radomiu. Staramy się zachęcać wszystkie dzieci do rywalizacji i sprawdzenia wiedzy oraz rozwijania talentów, dlatego organizujemy szkolne konkursy przedmiotowe i artystyczne, a frekwencja chętnych do uczestniczenia w nich jest zawsze ogromna.

Współczesne życie naszej szkoły jest ściśle związane z inicjatywami społecznymi czy kulturalnymi, a także historycznymi miasta Radomia. Stąd bierze swój początek **edukacja patriotyczna,** która w XXI wieku musi mieć charakter nowoczesny, zachęcający do poznania dziejów i tradycji Państwa Polskiego. Ale współcześni uczniowie PSP nr 34 w Radomiu to także dzieci, które korzystają z zabaw i dyskotek andrzejkowych oraz karnawałowych, świętują Mikołajki i Pierwszy Dzień Wiosny, poznają piękno naszego kraju i integrują się z rówieśnikami, wyjeżdżając na wycieczki, zielone i białe szkoły, uczestnicząc w półzimowiskach organizowanych w szkole lub koloniach letnich, przeznaczonych dla wychowanków "34".

Wspaniałą pracę wykonują wolontariusze, działający w placówce w **Szkolnym Klubie Wolontariusza.** Opiekę nad nimi sprawuje pani Joanna Kaliszewska. Wszystkie inicjatywy podejmowane przez wolontariuszy świadczą o ich zaangażowaniu i chęci niesienia pomocy potrzebującym. Stąd w Konkursie Nastolatków **"Ośmiu Wspaniałych"**, którego organizatorem jest Stowarzyszenie Centrum Młodzieży "Arka", co roku są przedstawiciele Klubu Wolontariatu z PSP nr 34 - **od roku 2005 do roku 2012 było ich 14.**

Podobnie jak w poprzedniej dekadzie, również i teraz, bardzo prężnie działa **teatr szkolny "Trzy czwarte"**, którego sferą opiekuńczą i artystyczną zajmuje się nadal pani Agnieszka Daszewska. Wszystkie przygotowane przez młodych aktorów przedstawienia są nagradzane w Prezentacjach Teatralnych w Radomiu za odważne pomysły inscenizacyjne, poszukiwanie i znajdowanie formy oraz znaczące walory wychowawcze. Ważne jest, aby w dzisiejszym, skomputeryzowanym świecie młodzi ludzie zauważali także potrzebę przeżywania i dostrzegania wartości nie wirtualnie, ale realnie, na deskach, może nie drewnianych, lecz na pewno teatralnych. I to jest również zadanie wychowawcze, jakie stawiamy naszej placówce.

W pierwszych latach XXI wieku zarówno nauczyciele, jak i uczniowie PSP nr 34 znaleźli się w gronie tych nowoczesnych Europejczyków, którzy postanowili nawiązać bardzo cenne kontakty ze szkołami europejskimi. Możliwość takie dawał **Europejski Program Edukacyjny Sokrates Comenius, następnie przekształcony, choć o podobnej organizacji i idei - w Comenius "Uczenie się przez całe życie"**. W latach 2004-2007 byliśmy koordynatorem projektu **"Wędrówka w XXI wiek przez legendy, podania i baśnie"**. Nawiązując współpracę ze szkołami z Bułgarii, Cypru i Litwy, poznaliśmy i porównaliśmy istniejące w tych krajach systemy oświatowe, wymieniliśmy doświadczenia edukacyjne, opracowaliśmy działania projektowe, których efektem była wystawa prac uczniowskich w warszawskim metrze oraz album ze zdjęciami z wizyt w poszczególnych państwach. **"Zdrowe dziecko - szczęśliwe dzieciństwo"** to tytuł drugiego projektu (lata 2008-2010), który również realizowaliśmy. Partnerami zostali przedstawiciele szkół ze Szwecji i Cypru, a głównym założeniem tego przedsięwzięcia było propagowanie zdrowego stylu życia w powiązaniu z różnymi dziedzinami nauki. Produktem finalnym współpracy stało się **opracowanie międzynarodowej książki kucharskiej ze zdrowymi potrawami**.

Obydwie inicjatywy nauczyły nas bardzo wiele. Nasi podopieczni podzielili się wrażeniami z wizyt z koleżankami i kolegami, a nauczyciele opowiedzieli o doświadczeniach w czasie zebrań Rad Pedagogicznych. Na pewno zarówno starsi, jak i młodszy uczestnicy wyjazdów **utwierdzili się w pozytywnym przekonaniu o naszym stylu życia i polskim systemie edukacyjnym**.

Nie można, opowiadając o ostatnim dziesięcioleciu istnienia szkoły, nie wspomnieć o kulturze fizycznej oraz osiągnięciach naszych podopiecznych w różnych dyscyplinach sportowych. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż od kilku lat uczniowie klas drugich biorą udział w powszechnej nauce pływania, przedsięwzięciu realizowanym w trakcie zajęć lekcyjnych, finansowanym przez Gminę Miasta Radomia. Od ubiegłego roku zajęcia na basenie rozpoczęły dzieci z oddziałów przedszkolnych, zatem wiek uczących się pływania znacznie się obniża, co jest bardzo korzystne zarówno ze względu na rozwój fizyczny, jak i umiejętności najmłodszych. W klasach czwartych odbywa się nauka tańca towarzyskiego, a efekty tej edukacji są widoczne w trakcie corocznych turniejów tanecznych, w których przedstawiciele naszej szkoły zdobywają wysokie lokaty. Nadal wśród osiągnięć sportowych główne miejsce zajmuje piłka siatkowa dziewcząt i chłopców, ale także unihokej dziewcząt i chłopców, lekkoatletyka, akrobatyka oraz taniec nowoczesny czy gry i zabawy uczniów z klas I-III. Niebagatelne znaczenie mają zajęcia piłki siatkowej dla dziewcząt i chłopców z klas I-III, które wpływają na sprawność fizyczną i uczą sportowych zachowań.

Wysokie noty w turniejach i zawodach osiągnięte przez uczniów PSP nr 34 są możliwe również dzięki doskonałej bazie lokalowej i wyposażeniu szkoły. W 2004 roku Fundacja Polsat zaopatrzyła salę do gimnastyki korekcyjnej w potrzebne sprzęty, a w 2008 roku uczestnictwo w programie "Radosna Szkoła" przyczyniło się do powstania placu zabaw przy szkole oraz wyposażeniu sali rekreacyjnej w niezbędne do zajęć materiały. W roku szkolnym 2004/2005 została oddana do użytku po kapitalnym remoncie mała sala gimnastyczna, a w 2008 roku placówka wzbogaciła się o nowe wielofunkcyjne boisko sportowe. W trosce o bezpieczeństwo uczniów zbudowany został podjazd od ulicy Bema, a obecnie czynione są starania w sprawie budowy parkingu od strony głównego wejścia do szkoły.

Tak więc bogactwo przedsięwzięć, różnorodność inicjatyw, wysoka jakość kształcenia oraz walory wychowawcze i opiekuńcze są cechami towarzyszącymi naszej placówce od zarania. Dlatego mamy nadzieję, że taki obraz Publicznej Szkoły Podstawowej nr 34 będzie istniał zawsze w sercach radomian!